

TIBETAN BUDDHIST TEACHING

THE SIX BARDOS

SÁU BARDO

An English-Vietnamese presentation of the traditional sixfold classification

Bản trình bày Anh-Việt về hệ thống phân loại truyền thống gồm sáu Bardo

MILAREPADHARMA

Meaning and Scope

Ý nghĩa và phạm vi

ENGLISH

The Tibetan word bardo (bar do) means an intermediate or transitional state: a condition occurring between the completion of one state and the arising of another. In its most familiar use, it refers to the interval between death and the next birth. In the Tibetan Buddhist presentation, the term is also applied more broadly to six modes of experience spanning life, sleep, meditation, death, the manifestation of reality, and the movement toward rebirth.

TIẾNG VIỆT

Từ Tây Tạng bardo (bar do) có nghĩa là trạng thái trung gian hay chuyển tiếp: một tình trạng xảy ra giữa sự chấm dứt của một trạng thái và sự sinh khởi của trạng thái kế tiếp. Theo cách dùng quen thuộc nhất, từ này chỉ khoảng trung gian giữa cái chết và đời sống kế tiếp. Trong cách trình bày của Phật giáo Tây Tạng, thuật ngữ này còn được dùng rộng hơn cho sáu phương diện kinh nghiệm, bao gồm đời sống, giấc ngủ, thiền định, cái chết, sự hiển lộ của thực tại và tiến trình hướng đến tái sinh.

ENGLISH

The sixfold classification does not describe six permanent places. It distinguishes changing conditions of consciousness. The bardos of this life, dream, and meditation belong to the period of life. The bardos of dying, dharmata, and becoming concern the transition from death toward another birth.

TIẾNG VIỆT

Hệ thống sáu Bardo không mô tả sáu nơi chốn thường còn. Hệ thống này phân biệt những trạng thái biến đổi của tâm thức. Bardo đời này, Bardo giấc mộng và Bardo thiền định thuộc thời kỳ đang sống. Bardo lúc chết, Bardo pháp tính và Bardo trở thành liên quan đến tiến trình chuyển tiếp từ cái chết đến một đời sống khác.

TRADITIONAL NAME	ENGLISH	TIẾNG VIỆT
Kyenay bardo	Bardo of this life	Bardo đời này
Milam bardo	Bardo of dream	Bardo giấc mộng
Samten bardo	Bardo of meditation	Bardo thiền định
Chikhai bardo	Bardo of dying	Bardo lúc chết
Chönyi bardo	Bardo of dharmata	Bardo pháp tính
Sipa bardo	Bardo of becoming	Bardo trở thành

1. The Bardo of This Life

Bardo đời này

ENGLISH

The bardo of this life extends from birth until the beginning of the dying process. It includes ordinary waking experience through body, speech, and mind. Within it, intentional actions of body, speech, and mind establish karmic causes and conditions whose results may arise in this life, in the transition of death, or in later lives.

TIẾNG VIỆT

Bardo đời này kéo dài từ khi sinh ra cho đến lúc tiến trình chết bắt đầu. Bardo này bao gồm kinh nghiệm tỉnh thức thông thường qua thân, khẩu và ý. Trong thời kỳ này, những hành động có chủ ý của thân, khẩu và ý tạo lập các nhân duyên nghiệp; quả của chúng có thể trở trong đời hiện tại, trong tiến trình chết hoặc trong những đời sau.

2. The Bardo of Dream

Bardo giấc mộng

ENGLISH

The bardo of dream extends from falling asleep until awakening. During dreams, appearances arise to the mind without the ordinary support of waking sense perception. They may seem real while they occur, yet change and vanish upon awakening. Tibetan Buddhist teachings therefore identify dreaming as a distinct transitional mode of experience.

TIẾNG VIỆT

Bardo giấc mộng kéo dài từ lúc đi vào giấc ngủ cho đến khi thức dậy. Trong giấc mộng, các cảnh hiện khởi nơi tâm mà không nương theo cách thông thường vào nhận thức giác quan lúc tỉnh. Khi đang mộng, chúng có thể dường như có thật, nhưng thay đổi và tan biến khi tỉnh dậy. Vì vậy, giáo lý Phật giáo Tây Tạng xác định giấc mộng là một phương diện kinh nghiệm chuyển tiếp riêng biệt.

3. The Bardo of Meditation

Bardo thiền định

ENGLISH

The bardo of meditation refers to the interval in which the mind abides in meditative absorption or equipoise. It begins when meditative stability is established and ends when that state is left. It is distinguished from ordinary waking distraction because attention is gathered and the mode of experience is shaped by meditative concentration and insight.

TIẾNG VIỆT

Bardo thiền định chỉ khoảng thời gian tâm an trú trong định hay trạng thái quân bình thiền định. Bardo này bắt đầu khi sự ổn định trong thiền được thiết lập và chấm dứt khi rời khỏi trạng thái ấy. Nó được phân biệt với sự tán loạn thông thường lúc tỉnh vì sự chú tâm được thu nhiếp, và phương thức kinh nghiệm được định hình bởi định lực và tuệ quán.

4. The Bardo of Dying

Bardo lúc chết

ENGLISH

The bardo of dying begins when the process of death becomes irreversible and continues through the dissolution of the ordinary functions of body and mind. Traditional descriptions present outer, inner, and subtle stages of dissolution. The coarse elements and sensory capacities cease to function, while progressively subtler states of consciousness manifest. This bardo culminates in the arising of the clear light associated with death.

TIẾNG VIỆT

Bardo lúc chết bắt đầu khi tiến trình chết trở nên không thể đảo ngược và tiếp tục qua sự tan rã của các chức năng thông thường của thân và tâm. Những mô tả truyền thống trình bày các giai đoạn tan rã bên ngoài, bên trong và vi tế. Các đại thô và năng lực giác quan ngừng hoạt động, trong khi những trạng thái tâm thức ngày càng vi tế hiển lộ. Bardo này đạt đến điểm cuối với sự xuất hiện của ánh sáng trong suốt gắn liền với cái chết.

5. The Bardo of Dharmata

Bardo pháp tính

ENGLISH

The bardo of dharmata follows the bardo of dying. The nature of mind and the displays of luminosity are said to manifest directly. In the traditional descriptions associated with the Bardo Thödol, peaceful and wrathful forms, lights, colours, and sounds arise as manifestations inseparable from awareness. Recognition of their nature is described as liberation; failure to recognize them gives way to further conditioned experience.

TIẾNG VIỆT

Bardo pháp tính tiếp nối Bardo lúc chết. Bản tính của tâm và những hiển lộ của quang minh được nói là xuất hiện trực tiếp. Trong các mô tả truyền thống liên hệ với Bardo Thödol, các hình tướng an bình và phẫn nộ, ánh sáng, màu sắc và âm thanh sinh khởi như những hiển lộ không tách lìa giác tính. Nhận ra bản tính của chúng được mô tả là giải thoát; nếu không nhận ra, kinh nghiệm hữu vi tiếp tục diễn tiến.

6. The Bardo of Becoming

Bardo trở thành

ENGLISH

The bardo of becoming is the karmically conditioned interval leading toward the next birth. Consciousness is described as possessing a mental body and being moved by habitual tendencies, attachment, aversion, and karmic forces. Appearances connected with possible modes and places of rebirth arise. This bardo ends when connection with the next life is established.

TIẾNG VIỆT

Bardo trở thành là khoảng trung gian do nghiệp chi phối và hướng đến đời sống kế tiếp. Tâm thức được mô tả là mang một thân do tâm và bị thúc đẩy bởi tập khí, tham luyến, sân hận cùng các lực nghiệp. Những cảnh hiện liên quan đến các cảnh giới và nơi tái sinh có thể xảy ra sẽ sinh khởi. Bardo này chấm dứt khi sự nối kết với đời sống kế tiếp được thiết lập.

Traditional Sequence

Trình tự truyền thống

ENGLISH

The three bardos connected with death are presented as a continuous sequence: dying, dharmata, and becoming. The exact duration is not stated as identical for every being. Traditional explanations commonly organize the post-death transition into seven-day periods, extending to a maximum of seven weeks, while acknowledging that rebirth may occur sooner.

TIẾNG VIỆT

Ba Bardo liên hệ đến cái chết được trình bày như một tiến trình liên tục: lúc chết, pháp tính và trở thành. Thời gian kéo dài không được nói là giống hệt nhau đối với mọi chúng sinh. Những giải thích truyền thống thường sắp xếp giai đoạn chuyển tiếp sau khi chết thành các chu kỳ bảy ngày, tối đa bảy tuần, đồng thời thừa nhận rằng sự tái sinh có thể xảy ra sớm hơn.

DYING LÚC CHẾT	DHARMATA PHÁP TÍNH	BECOMING TRỞ THÀNH
Dissolution of ordinary bodily and mental functions Sự tan rã của các chức năng thân và tâm thông thường	Manifestation of luminosity and the nature of reality Sự hiển lộ của quang minh và bản tính của thực tại	Karmic movement toward the next birth Sự vận hành của nghiệp hướng đến đời sống kế tiếp

Textual Basis / Cơ sở văn bản

This concise presentation follows the six-bardo classification transmitted in Tibetan Buddhism, especially the Nyingma teachings associated with Karma Lingpa's Peaceful and Wrathful Deities: A Profound Sacred Teaching, A Natural Liberation through Recognition of Enlightened Intention, commonly known through the cycle's text Liberation through Hearing in the Intermediate State (Bardo Thödol).

Bản trình bày cô đọng này theo hệ thống Sáu Bardo được truyền dạy trong Phật giáo Tây Tạng, đặc biệt là giáo lý Nyingma liên hệ với bộ giáo pháp của Karma Lingpa về các Bồn tôn An bình và Phẫn nộ, thường được biết đến qua bản văn Giải thoát nhờ nghe trong trạng thái trung gian (Bardo Thödol).

Reference editions / Các ấn bản tham khảo

- The Tibetan Book of the Dead: The Great Liberation by Hearing in the Intermediate States, composed by Padmasambhava, revealed by Karma Lingpa, translated by Gyurme Dorje; edited by Graham Coleman and Thupten Jinpa. Penguin Classics, 2006.
- The Tibetan Book of the Dead: The Great Liberation Through Hearing in the Bardo, translated by Francesca Fremantle and Chögyam Trungpa. Shambhala, 1975.
- Dzogchen Ponlop, Mind Beyond Death. Snow Lion, 2006.

End / Hết